

Slutrapport avseende projekt VF-teamet (teamet för villkorligt frigivna), beteckning 704-05-046643

Mål och syfte med projektet

Syftet med projektet har varit att vidareutveckla det, i samarbete med kriminalvården, påbörjade teamarbetet med målgruppen narkotikamissbrukare dömda till kriminalvård i syfte att åstadkomma en mer komplett vårdkedja, där förutom vård- och behandlingsinsatser för missbruk och kriminalitet även boende, sysselsättning m.m. ingår. Syftet var också att ytterligare utveckla samarbetet med berörda kriminalvårdsanstalter.

Målgrupp

Narkotikamissbrukare från 18 år som är aktuella inom kriminalvården och tillhör Vantör stadsdelsförvaltning.

Metoder

Projektets bas har utgjorts av det befintliga, tvärdisciplinära VF-teamet bestående av en socialsekreterare från missbrukssektionen, en bidragshandläggare från sektionen för ekonomiskt bistånd och en frivårdsinspektör. VF-teamet har tillsammans, med utgångspunkt från respektive deltagares specialkompetens och ansvarsområden, arbetat med att samordna och anpassa insatser till den dömda narkotikamissbrukarens behov och sammanhang med målsättningen att skapa en fungerande vårdkedja över tid. VF-teamet arbetar integrerat i ordinarie verksamhet och har tillgång till stadsdelens och frivårdens samtliga resurser. En av sektionens behandlingsassistenter har på halvtid haft som uppdrag att erbjuda VF-teamets klienter stöd i drogfrihet och boende.

Genomförande

Ett metodiskt arbete har bedrivits för att ytterligare utveckla systemet med stödinsatser på hemmaplan, som tar vid efter avslutad missbruksbehandling. Teamet har satt individen i centrum och utgått från den enskilde individens behov av insatser. En samordning av insatserna och av de olika ”insatsgivarna” har skett för att få bästa möjliga resultat för individen. Insatserna har byggts på ett helhetsperspektiv där individen setts i sitt sammanhang. Genom att teamet har samlokaliserat sig lokalt i Vantör alt. på frivården Fridhemsplan en dag per vecka har samarbetet, samplanering och informationsutbytet inom teamet förbättrats och underlättats. Till teamet har också kopplats resurser i form av en behandlingsassistent på halvtid samt ett antal träningslägenheter riktade till målgruppen.

Personalutnyttjande

0,50 socialsekreterare
0,50 behandlingsassistent
0,25 bidragshandläggare
0,15 frivårdsinspektör

0,25 socialsekreterare samt 0,15 frivårdsinspektör har finansierats inom ramen för respektive ordinarie verksamheter.

Lokaler

Projektet utnyttjar befintliga lokaler.

Övrigt resursutnyttjande

Teamet har tillgång till handledning av psykiater ca 5 ggr per termin.

Projektdeltagare

Totalt 23 personer, varav

- 2 kvinnor
- 21 män

Deltagarna är födda mellan 1986 och 1954.

Samarbetspartners och samverkan

Teamet har samarbetat med:

KVA

Nyköping
Österåker
Storboda
Norrälje
Johannesberg
Hällby
Täby
Haparanda
Gävle
Norrköping
Svartsjö
Färingsö
Kronobergshäktet
Uppsalahäktet
Huddingehäktet
Håga

Behandlingshem

Västberga Gård
Visättra behandlingscenter
Self Help Kliniken
Västkustfamiljen
Björka
Lindgården

Övriga

KRIS
KRAMI
RPÖV (Rättspsykiatriska
öppenvården på Huddinge sjukhus)
Hantverksakademin EU-projekt
Bromma stadsdelsförvaltning
Lönnen stödboende
Arbetsförmedlingen
Projektet ”Kontraktsvård i
samverkan”
SIG- Polisens sektion mot
gängkriminalitet
Norrköpings kommun

Samverkan har skett genom flertalet gemensamma träffar, otaliga telefonkontakter för avstämning samt samplanering kring behandlingsplaner och ärendeöverföringar.

Kvantitativa och kvalitativa data

Av de 23 klienter som deltagit i projektet är 12 fortfarande aktuella i VF-teamet. 4 av dem vistas för närvarande på kriminalvårdsanstalt. 8 klienter har placerats i vård- och behandling enligt § 34 KvL. 7 har fullföljt sin behandling och 1 är pågående. Ingen klient har hittills avbrutit sin § 34-placeringen. 8 av de 12 aktuella och 6 av de 11 avslutade klienterna är drogfria. 2 nya klienter är på väg in till teamet.

Huvuddrog - av projektets 23 klienter har:

- 13 amfetamin som huvuddrog
- 3 bensodiazepiner som huvuddrog
- 4 cannabis som huvuddrog
- 2 heroin som huvuddrog
- 1 kokain som huvuddrog

Flertalet av klienterna hade också ett blandmissbruk.

Beviljade och planerad insatser – av projektets 23 klienter har:

- 13 beviljats ekonomiskt bistånd i perioder
- 5 beviljats bistånd till träningslägenhet
- 7 egna lägenheter och 3 ett stadigvarande andrahandsboende
- 4 beviljats fortsatt behandling enligt SoL efter genomförd § 34-placering eller kontraktsvård
- 1 beviljats KRAMI.
- 4 avtjänar för närvarande fängelsestraff och planeringar om § 34-placeringar pågår
- 9 har haft kontakt med RPÖV (rättspsykiatriska öppenvårdsmottagningen)

Av de 11 som avslutats av VF-teamet är:

- 3 fortfarande aktuella inom socialtjänsten och erhåller försörjningsstöd
- 6 helt drogfria
- 7 helt självförsörjande, 6 via arbete och 1 via pension
- 1 försörjer sig på okänt vis, troligen genom kriminalitet
- 8 har eget boende och 1 har träningslägenhet

Sammantaget kan konstateras att, av projektets 23 klienter, är 14 drogfria, 10 har ett stadigvarande ordnat boende och 7 är självförsörjande, varav huvuddelen genom inkomster av arbete. Ställt i relation till att målgruppen utgörs av personer som har haft ett tungt narkotikamissbruk och en gedigen kriminell belastning är detta ett resultat som tyder på att projektets målsättning har uppnåtts.

Inom ramen för projektet ”Individen i fokus” (Mobilisering mot narkotika) utvärderas VF-teamets arbete av stadens FoU-enhet. Två delrapporter har hittills utkommit: Delrapport 1 ”Projekt i fokus” (FoU-rapport 2005:16) samt delrapport 2 ”Klienten och handläggaren

som individer” (FoU-rapport 2006:8) och en tredje delrapport planeras utkomma under hösten 2007.

Delrapport 2 handlar framförallt om klientarbetet och intervjuer har genomförts med 9 de deltagande klienterna. Av intervjuerna framgår att flertalet av de intervjuade klienterna är nöjda med VF-teamet och de insatser de erbjudits. De är nöjda med att teamets handläggare har varit lätta att nå och att beslut har tagits snabbt samt att teamet har tagit ett gemensamt ansvar. Klienten har inte behövt ”springa runt” till olika handläggare för att få sina behov tillgodosedda.

Teamets medarbetare vittnar om att de har haft en tätare kontakt med klienterna, de har utrett och beslutat snabbare, de har haft en högre grad av tillgänglighet och en bättre kontakt med klienterna. Slutsatsen som dras är att VF-teamets arbetsätt hittills har haft goda effekter på såväl medarbetare som klienter.

Positiva effekter

Utifrån klienternas perspektiv har VF-teamets arbetsätt inneburit att:

- De har fått mer och snabbare materiell hjälp
- De har mött mindre byråkrati än de brukar. Det har räckt med ett möte eller samtal istället för flera med olika instanser.
- Tillgängligheten har ökat, det har varit lättare att få tag i handläggarna
- De har blivit respektfullt bemötta
- De har fått möjligheter att diskutera idéer

Utifrån medarbetarnas perspektiv har VF-teamets arbetsätt inneburit att:

- Samverkan har underlättats – utifrån att de som team blivit mer tydliga och samlade.
- Tillgängligheten för klienten har ökat
- Kunskapen och förståelsen för varandras arbetsuppgifter och kompetenser har ökat
- Kontakten med klienterna har varit tätare och bättre
- De har utrett och beslutat snabbare

Negativa effekter

- Outnyttjad tid – ibland tidsspillan när 3 personer väntar på försenad klient alternativt att klienter ibland uteblir från mötet.

Erfarenheter av samarbetet med kriminalvårdsanstalter

Det uppstår ibland en konflikt mellan de olika myndigheternas uppdrag där vikten av vård och behandling ställs mot kriminalvårdsanstaltens säkerhetstänkande. T.ex. är det ur vård- och behandlingssynpunkt av stor vikt att klienten, genom en § 34-placering kan komma ut i en annan behandlingsform så snart som möjligt medan anstalten i sin tur kräver kanske en lång tids skötsamhet på anstalt för att bevilja en sådan placering. Det medför att regelbrott på anstalten försenar och förskjuter vård- och behandlingsplaneringen. Man kan säga att anstalterna i vissa fall ser en vård- och behandlingsplanering som en ”belöning” för att man varit skötsam på anstalten. Det har också hänt att anstalten har villkorat

placeringsalternativet trots att det enligt VF-teamets bedömning inte motsvarar klientens vårdbehov.

Problem och problemhantering

De samarbetsproblem som uppkommit med vissa kriminalvårdsanstalter, enligt ovan, har lösts genom att teamet har haft en öppen dialog med ansvarig anstaltspersonal vid besök på anstalterna. Det kan dock finnas stora variationer i samarbetsklimat mellan olika avdelningar på en och samma anstalt vilket får ses som ett problem.

Teamets behov av gemensam handledning löstes med hjälp av beviljade projektmedel.

Bidragshandläggarens arbetsbelastning – har periodvis inte gått att lösa då projekttiden inte varit ”helig” utan bidragshandläggaren ibland har tvingats täcka upp när man varit underbemannad i ordinarie verksamhet. Bidragshandläggarens arbetssätt i VF-teamet har inte heller varit tillräckligt förankrat och sanktionerat på den egna arbetsenheten.

Viktiga lärdomar

- Samverkan tar mer tid än man tror men det måste få ta tid.
- Ett team har behov av gemensam handledning.
- Att teamets medlemmar behärskar varandras områden underlättar annat samarbete utanför teamet.

Avstämning gentemot angivna mål

Flexibilitet

VF-teamet har träffat klienten där den befunnit sig eller där klienten har velat träffa dem eller där klienten vill träffa dem. De har varit på besök till ett flertal anstalter en eller flera gånger.

Individens egna behov

VF-teamet har hållit fokus på klientens egna uttryckta önskemål och behov kopplat till de kunskaper de besitter. Samtliga planeringar avseende uppföljningskontakt, behandling eller boende har baserats på detta.

Hög tillgänglighet

VF-teamet har talat om för sina klienter att de kan nå vem som helst av dem och att den personen sedan vidarebefordrar meddelande/information till de övriga. De har prioriterat dessa klienter och försökt boka in tider så snart som möjligt vid behov, antingen med samtliga i teamet och ibland med någon av dem. VF-teamet har också haft täta kontakter med sina klienter.

Förbättrat samarbete

Arbetssättet har definitivt lett till förbättrat samarbete på olika nivåer. Dels inom teamet då de märker att de ”behärskar” varandras områden och kan mer och mer om varandras organisationer. Dels med de samarbetspartners teamet jobbat med/gentemot och dels i övrigt med personer inom sina respektive organisationer.

Fungerande vårdkedjor

Av de 8 klienter som beviljats behandling med stöd av § 34 KvL har 7 fullföljts och 1 är fortfarande pågående.

Fortsättning efter avslutad bidragstid

VF-teamets arbetssätt är idag integrerat i ordinarie verksamhet. Teamets medarbetare och dess chefer träffas ett par gånger per termin för att följa upp verksamheten.

Ambitionen är att informera om och sprida VF-teamets arbetssätt inom Stockholm stad. Det finns redan idag en efterfrågan från andra stadsdelar om att få dra nytta av Vantörs erfarenheter av VF-teamets arbete. Även kriminalvården är intresserad av att sprida arbetssättet inom sin organisation.

Stadens FoU-enhet har fortsatt att följa VF-teamets arbete inom ramen för utvärderingen av projektet "Individen i fokus" och deras tredje utvärderingsrapport kommer under hösten 2007.

Nedan följer, som avslutning, några valda citat och sammanfattningar från VF-teamets klienter hämtade ur rapporten "Klienten och handläggaren som individer" (FoU-rapport 2006:8):

"Är orolig för att inte kunna sluta droga och hoppas att teamet ständigt ska påminna mig om att jag en gång lovat mig själv att sluta droga. Med hjälp av teamet och familjen vill jag starta ett nytt liv och är övertygad om att klara det, men är orolig att inte teamet ska höra av sig för att blir jag inte påmind blir det svårt".

"Jag har aldrig haft bra kontakt med soc och myndighetspersoner så det känns skönt att de verkar ha litet vett i skallen och hoppas på att få hjälp den första jobbiga tiden med olika spörsmål i livet. Om dom vet bästa sättet att göra, alltså bara vanliga frågor. Jag har ju inte så bra vetskap om det liksom, jag vet inte mycket alls om saker."

"Idag tycker jag det är onödigt att droga. Jag vet att teamet finns när de behövs och det är det som är viktigt. Skattebetalarna betalar inte i onödan."

"Jag är väldigt nöjd, dom är bra och lätta att nå. Om en i gruppen inte svarar är det bara att ringa till någon annan i teamet. Tycker att alla är välinformerade."

"Hade inga förväntningar inledningsvis utöver att lösa bostadssituationen. Ville vara med i teamet men samtidigt är det ju så att ju mindre kontakt med myndigheter desto bättre. Men förväntningarna utvidgades till att få stöd i olika kontakter. Jag är nöjd med teamet och uppskattar att träffa alla tre samtidigt. Slipper då berätta samma sak 3 gånger. Jag är nöjd med samtalen och litar på dem."

"Tycker att det finns stora fördelar med att soc och frivården samverkar. Du slipper jaga tre personer, dom pratar, dom vet om dig, dom är på samma linje. Pratar du med en av dem så är det som att jag har pratat med alla tre."

REDOVISNING AV PROJEKT BIDRAG**Huvudman:** Vantörs stadsdelsförvaltning**Projekt:** VF-teamet**Ansvarig kontaktperson:** Åsa Malmgren

Redovisningen avser tiden 1/1 2006 – 31/12 2006

Kostnader:

Personalkostnader inkl. sociala avgifter	377 000 kr
12 månader varav	
25 % socialsekreterare	122 000 kr
25 % bidragshandläggare	70 000 kr
50 % behandlingsassistent	185 000 kr
Utvärdering	0 kr
Administration	38 000 kr
(resor, telefon m.m.)	
Genomförda aktiviteter	85 000 kr
Handledning	70 000 kr
Utbildning och konferenser	15 000 kr
Andra kostnader	0 kr
Totalsumma projektkostnader	500 000 kr

Finansiering:

Egen insats	500 000 kr
(personalkostnader 25 % socialsekreterare, försörjningsstöd samt kostnader för vård och behandling)	
Annan finansiering	0 kr
Förbrukat projektbidrag	500 000 kr

Underskrift ansvarig

Åsa Malmgren

08-508 20 310

asa.malmgren@vantor.stockholm.se